

Vaativan sijaishuollon ja psykiatrian yhdistelmäyksikkö

SELVITYSTYÖN TARKOITUKSENA ON

koota yhteen tiivistetysti yhdistelmäyksikön mahdollista jatkovalmistelua tukevaa tietoa ja materiaalia.

Selvitystyössä hyödynnetään niin kansallisesti kuin alueellisesti tuotettua tutkimus- ja tilastotietoa sekä LAPE-muutosohjelmassa OT-keskuskehittämiseen ja yhdistelmäyksikön mallintamiseen liittyvää materiaalia.

Tavoitteena on vahvistaa tilannekuvaa Varsinais-Suomen alueen osalta kartoittamalla alustavan tason tietoa kunnista yhdistelmäyksiköä koskevasta

- palvelutarpeesta
- asiakasprofiilista ja
- kustannuksista.

Selvitystyö tehdään osana Turun yliopiston lastensuojelun Lasu & Pop-kehittämishanketta, jonka tavoitteena on linkittyä osaksi kuntien, kuntayhtymien ja maakunnan kehittämistoimintaa sekä edistää LAPE-muutosohjelman tavoitteiden toteutumista. Selvitystyön tuloksia voidaan hyödyntää maakunnallisen jatkokehittämistyön lisäksi myös lastensuojeluun liittyvän tutkimuksen jatkoaiheina.

NUOREN KOKEMUS

"MMM, NO EI JAKSA YRITTÄÄ ENÄÄ
TULLA KUULLUKS,
KUN EI KUKAAN KUUNTELE, ET SE EI
AUTA, VAIKKA SANOIS MITÄ, NIIN
EI SE TILANNE SIIT MUUTU
MIHINKÄÄN."

LAAKSO RIITTA (2019). LASTENSUOJELUN TOISTUVAT SIIJOITUKSET JA
MONIPAIKKAINEN ASUMINEN. SIIJOITETTUIJEN NUORTEN NÄKÖKULMA.
YHTEISKUNTAPOLITIIKKA 84 (2019:1)

MIKSI TARVITAAN?

ASIAKKAAN NÄKÖKULMASTA

Samanaikaisesti useiden eri haasteiden kanssa kamppailevat nuoret eivät ole saaneet tarvitsemaansa turvaa, hoitoa ja kuntoutusta.

Näiden nuorten tilanteiden kokonaisvaltaisen näkökulman puute on aiheuttanut palveluketjujen katkeamista, pitkiä odotusaikoja, palveluista poiskäännyttämistä, kiertolaisuutta sekä eri sijaishuoltopaikkojen että psykiatrisen hoidon välillä

MIKSI TARVITAAN?

PALVELUJÄRJESTELMÄN JA KUSTANNUSTEN NÄKÖKULMASTA

Pienellä osalla lapsia ja nuoria on sellaisia vaativia erityispalveluiden tarpeita, joihin nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja osaaminen ei ole kyennyt tarpeen mukaisesti vastaamaan.

Kuten yhtäaikaisen vaativan sijaishuollon ja psykiatrisen kuntoutuksen edellyttämissä tilanteissa

Erilaista tukea ja hoitoa on lisätty ja kehitetty erityisesti, mutta tarvittavan osaamisen saatavuudessa, palvelujen saamisessa oikeaan aikaan sekä erilaisten toimintojen yhteensovittamisessa on vakavia puutteita. Palveluketjuissa on myös puutteellista, koordinoimatonta hoitoa ja erilaisia hoitotoimenpiteitä tai käytänteitä, jotka eivät perustu tutkimustietoon.

Asiakkuuden tarpeeton siirtely toimijalta toiselle, päällekkäinen työ sekä palvelujärjestelmästä tarjotun avun ja asiakkaan kokemuksen hyödyn kohtaanto-ongelman myötä aiheutuu huomattavaa palvelujen tehottomuutta sekä merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle.

POHDITTAVAKSI

"MITEN TAVOITETAAN NUOREN
ELÄMÄNTILANTEEN
KOKONAISVALTAINEN HUOMIOI-
MINEN, SILLÄ LASTENSUOJELUSSA
ON VAIN HARVOIN KYSE YHDESTÄ
ONGELMASTA VAAN USEIDEN
ONGELMIEN SAMANAIKAISESTA
YHTYEENKIETOUTUMISESTA."

LAAKSO RIITTA (2019). LASTENSUOJELUN TOISTUVAT SIIJOITUKSET JA
MONIPAIKKAINEN ASUMINEN. SIIJOITETTujen NUORTEN NÄKÖKULMA.
YHTEISKUNTAPOLITIIKKA 84 (2019:1)

TUTKIMUSTEN
VALOSSA

"TULISI PYRKIÄ SIIHEN, ETTEI
PALVELUJÄRJESTELMÄ ITSE TUOTA LASTEN
JA NUORTEN SIIRTELYÄ PAIKASTA TOISEEN"

RIITTA LAAKSO (2019). "NE NÄKI MUSTA". HUOSTASSA OLEVIENTEN LASTEN
HYVINVOINTI JA SIJAISHUOLTOON LIITTYVÄT KOKEMUKSET.
THL: RAPORTTI 1/2019

RATKAISUEHDOTUKSENA

VAATIVAN SIJAISHUOLLON JA PSYKIATRIAN YHDISTELMÄYKSIKKÖ

Yhdistelmäyksikössä nuoren ympärille kootaan hänen tarpeisiinsa vastaava moniammatillinen kuntoutus, jossa keskeistä on vaativan sijaishuollon ja psykiatrian tuki.

Yhdistelmäyksikkö tarjoaa ympärivuorokautista kuntoutusta sekä avopalveluina konsultaatio- ja jalkautuvaa tukea alueen lastensuojelulaitoksiin.

Kuntoutustyö perustuu yhteiseen hoidolliseen viitekehykseen ja siitä johdetuilla interventioilla on vankka tutkimuksellinen perusta.

Yhdistelmäyksiköllä on vahvat yhteistyörakenteet tutkimus- ja kehittämisorganisaatioihin.

Yhdistelmäyksikkö

Palvelutarpeen arviointi

Yhdistelmäyksikön arviointityöryhmä,
EHO- ja EVA-yksiköt, Nuorisopsykiatria

Säännöllinen palvelutarpeen ja vaikuttavuuden arviointi. Palvelun kesto määräytyy asiakkaan tarpeiden mukaan.

Koulu,
opiskelu
ja työ

Perhetyö

Avopalvelu /
vaativahoitoisten
lasten yksikkö

Valmistau-
tuminen
kotiutukseen

Jatkotyöskentely

Jatkuva
vaikuttavuuden
arviointi ja
kehittäminen

Osallisuus

Tutkimustoiminta
ja koulutus

Digitaaliset
palvelut

Hoito ja kuntoutus

Avohuollon ja sijaishuollon palveluissa on yhtenäinen hoidon ja kuntoutuksen viitekehys, joka pohjautuu vankkaan tutkimukselliseen perustaan.

**TUTKIMUSTEN
MUKAAN**

**TOISTUVAT SIJOITUKSET JA
SIJAISHUOLTOPAIKAN VAIHDOKSET
NÄYTTÄVÄT KASAUTUVAN
NUORILLE, JOIDEN NUORUUTTA
SÄVYTTÄÄ USEIDEN ERILAISTEN
ONGELMIEN YHTEEN
KIETOUTUMINEN JA NUORTA
TUKEVIEN VERKOSTOJEN NIUKKUUS.**

**LAAKSO RIITTA (2019). LASTENSUOJELUN TOISTUVAT SIJOITUKSET JA
MONIPAIKKAINEN ASUMINEN. SIJOITETTUIJEN NUORTEN NÄKÖKULMA.
YHTEISKUNTAPOLITIikka 84 (2019:1)**

ASIAKASPROFIILI

MILLAISIA TARPEITA?

Yhdistelmäyksikön kohderyhmänä ovat lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana olevat lapset ja nuoret, joilla on tarve monille yhtäaikaisille vaativan tason palveluille.

Kyseisillä lapsilla ja nuorilla on mm.

- vakavia mielenterveys- ja päihdeongelmia,
- rikollisuutta ja
- vakavaa epäsosiaalista käyttäytymistä,

joihin nykyinen palvelujärjestelmä ei ole pystynyt vastaamaan tarkoituksenmukaisesti.

Psykiatrian näkökulmasta tarkasteltuna kohderyhmän asiakkailla on vaikeita käytöshäiriöitä, toistuvaa itsensä vahingoittamista, epävakaita persoonallisuushäiriöitä tai vaikeita traumoja, jotka asettavat erityisiä haasteita kuntoutuksensa järjestämiselle.

TURUN
YLIOPISTO

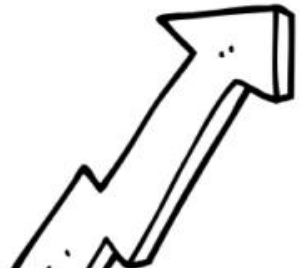

0-17-vuotiaita lapsia ja
nuoria oli 86 170

joista...

- 8,3 % maakunnan lapsista ja nuorista oli tehty lastensuojeluilmoitus (7154 lasta ja nuorta)
- Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli 3603 lasta ja nuorta (4,2 %)
- Kodin ulkopuolelle (lastensuojelun laitos/ammattillinen perhekoti/ perhe/ muu) oli sijoitettuna 1383 lasta ja nuorta (1,6 %)
- Toistuvasti (vähintään 3 sijoitusta viimeisen kahden vuoden aikana) sijoitettuja lapsia ja nuoria oli 40
- Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuina oli 399 lasta ja nuorta (0,5 %)
- Huostassa olleita lapsia ja nuoria vuoden aikana oli 928 (1,1 %)

Edellä mainitut lapsia ja nuoria koskevat lukumäärät ovat sekä kasvaneet edellisestä vuodesta että ovat hieman korkeampia verraten koko Suomea koskevia tilastoja. (pl. lastensuojelun avohuollon asiakkaat)

LASTENSUOJELU TILASTOJEN VALOSSA

VARSINAIS-SUOMI 2018

0-17-VUOTIAAT LAPSET JA NUORET

VARSINAIS-SUOMEN TILANNE KOKO MAAHAN VERRATTUNA

	LUKUMÄÄRÄ (VARSINAIS-SUOMI)	VASTAAVAN IKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ (VARSINAIS-SUOMI)	VASTAAVAN IKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ (KOKO MAA)
Lastensuojeluilmoitukset	14332		
Lapset ja nuoret, joita ilmoitukset koskivat	7154	8,3 %	7,5 %
Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli	3603	4,2 %	4,4 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia ja nuoria vuoden aikana	1383	1,6 %	1,5 %
Huostaanotettuina olleita lapsi ja nuoria	928	1,1 %	1,0 %
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuja	399	0,5 %	0,4 %
Toistuvia sijoitettuja lapsia ja nuoria (vähintään 3 sijoitusta viimeisen kahden vuoden aikana)	40	4,6 lasta ja nuorta /1000 vastaavanikäistä	3,3 lasta ja nuorta/ 1000 vastaavanikäistä

HUOMIOITA NUORTEN OSALTA

KODIN ULKOPUOLELLE
SIJOITETTujen, KIIREELLISESTI
SIJOITETTujen JA HUOSTAANOTETTujen
LASTEN JA NUORTEN VÄESTÖOSUUKSIEN
ON TODETTU NOUSEVAN VASTAAVASTI
IÄN KASVAESSA.

VUONNA 2018 TURUSSA 13-17-VUOTIAIDEN OSUUS OLI...

- 53,1 % KIIREELLISESTI TEHDYISTÄ SIJOITUKSISTA
- 67,4 % VUODEN AIKANA HUOSTAANOTETUISTA
- 57,4 % HUOSTASSA OLLEISTA

Turussa 2018 huostaanotetuille lapsille tehdyissä
sijaishuoltoapaikan muutospäätöksistä 73,2 % oli tehty teini-
ikäisille (16-17-vuotiaille osuus oli 43,7%).

Sijoitusten katkeamisen ja muutoksien on todettu myös
kasautuvan.

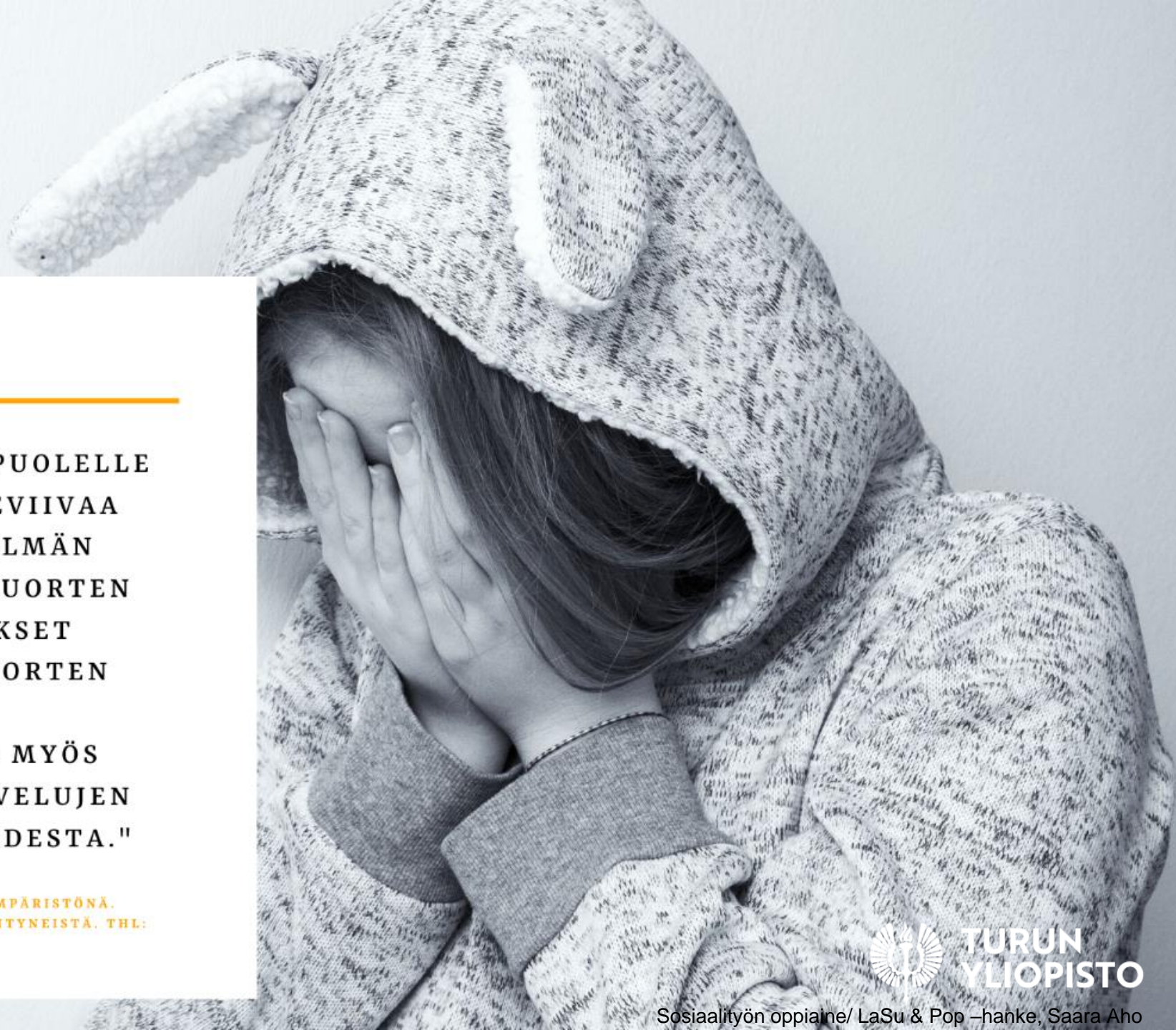
Näiden nuorten kohdalla voidaan tarkastella myös
palvelujärjestelmän aiheuttamaa monipaikkaista asumista,
kuten muun muassa lastensuojelun ja psykiatrian välillä.

Noin puolet sijoitetuista 13-17-vuotiaista nuorista ovat
asiakkaina myös psykiatrisissa palveluissa. 20 % sijoitetuista
nuorista on ollut myös nuorisopsykiatrian laitoshoidon
potilaina.

TUTKIMUSTEN MUKAAN

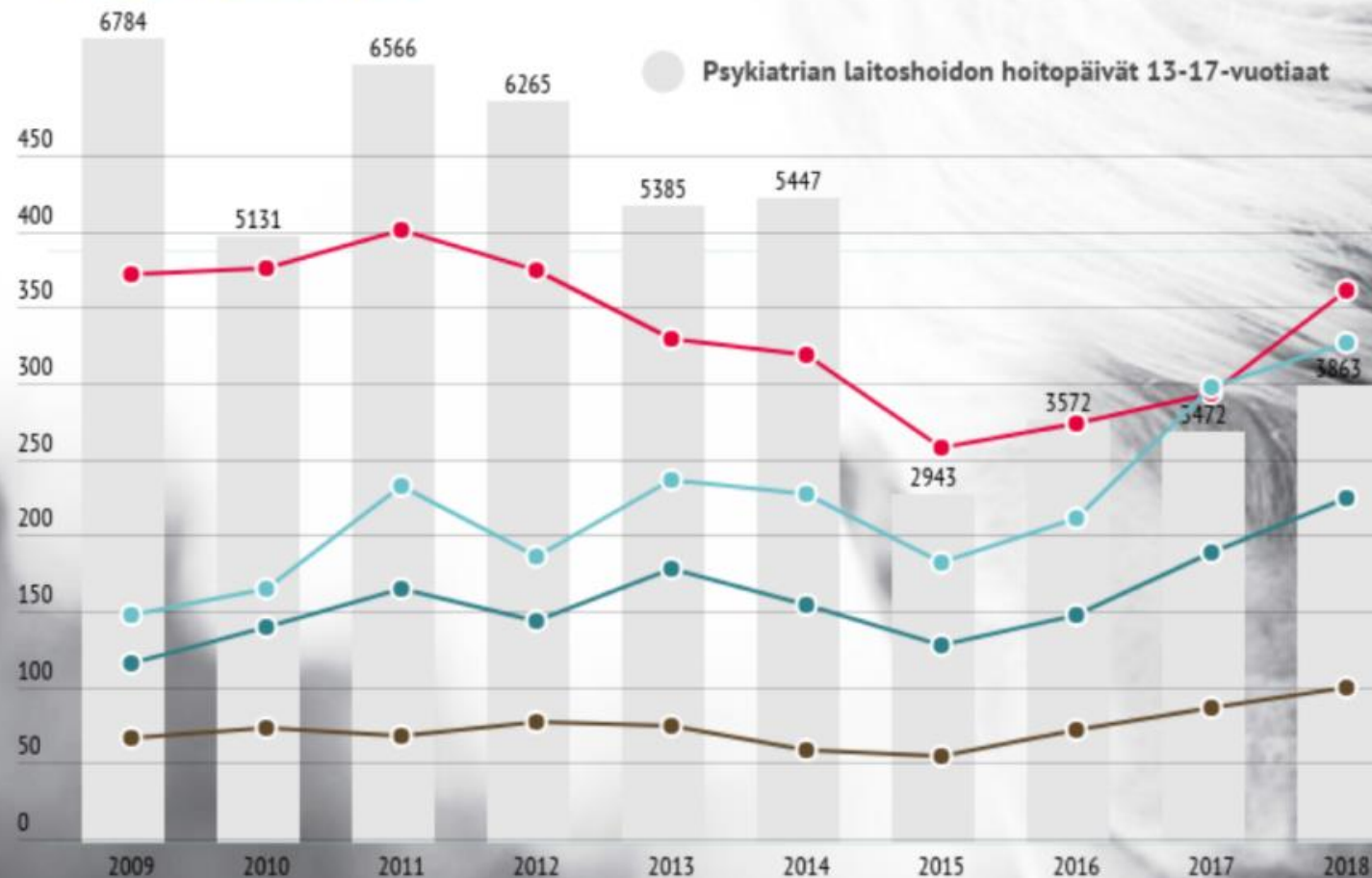
"NUORTEN OSALTA KODIN ULKOPUOLELLE
SIJOITTAMISEN YLEISYYS ALLEVIIVAA
TARVETTA PALVELUJÄRJESTELMÄN
PUUTTEIDEN TARKASTELUUN NUORTEN
PALVELUJEN OSALTA. TULOKSET
HEIJASTAVAT YHTÄLAILLA NUORTEN
HAASTEIDEN YHTEEN
KIETOUTUNEISUUTTA MUTTA MYÖS
NUORILLE SUUNNATTUJEN PALVELUJEN
TARPEISIIN VASTAAMATTOMUUDESTA."

RISTIKARI TIINA YM. (2018). SUOMI LASTEN KASVUYMPÄRISTÖNÄ.
KAHDEKSANTOISTA VUODEN SEURANTA VUONNA 1997 SYNTYNEISTÄ. THL:
RAPORTTI 7/2018.

Mielenterveys ja nuorten psykiatrisen hoito

VARSINAIS-SUOMI

● Mielenterveydenhäiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0-17-vuotiaat ● Psykiatrian laitoshoidon 13-17-vuotiaat potilaat

● Psykiatrian laitoshoidon hoitojaksot 13-17-vuotiaat

● Tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon tarkkailulähetteellä siirtyneet 0-17-vuotiaat

Lastensuojelun ja psykiatrian yhteisasiakkaat

Sellaisia lapsia, jotka olivat ympärivuorokautisesti hoidossa vuoden aikana sekä lastensuojelun sijoituspaikassa että lasten- tai nuorisopsykiatrian vuodeosastolla oli noin promille lapsista. Näistä suurin osa oli teini-ikäisiä.

TYKS 2017

34%

NUORISOPSYKIATRIAN
VUODEOSASTON
POTILAISTA ON OLLUT
VUODEN AIKANA
SIJOITETTUNA

20%

SIJOITETUISTA ON
OLLUT VUODEN
AIKANA
NUORISOPSYKIATRIAN
VUODEOSASTON
POTILAINA

Heino ym. 2018. Lastensuojelun, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yhteiset asiakkaat -yhteinen vastuu. THL: Päätöksenteon tueksi 50:2018

Sosiaalityön oppiaine/ LaSu & Pop –hanke, Saara Aho

**TURUN
YLIOPISTO**

ENTÄS KUSTANNUKSET?

SUURIN OSA LASTENSUOJELUN KUSTANNUKSISTA SYNTYY
LASTEN SIJOITUKSISTA.

SIJOITUSTEN HOITOMUODOT VAIKUTTAVAT LASTENSUOJELUN
KOKONAISKUSTANNUKSIIN.

SUURIMMAT KUSTANNUKSET SYNTYVÄT LAITOSHOIDOSTA –
MITÄ SUUREMPI ON LAITOSHOIDON OSUUS, SITÄ SUUREMMAT
OVAT SIJOITUSTEN KUSTANNUKSET.

LASTENSUOJELUN NETTOKÄYTTÖKUSTANNUKSET 2018 VARSINAIS-SUOMESSA

THL/Sotkanet

Lastensuojelun avohuollon palvelut
62,8 €/ asukas

n. 30 milj. €

Lastensuojelun sijaishuollon palvelut
155,6 €/ asukas

n. 74,5 milj. €

Lastensuojeluun liittyvät nettokäyttökustannukset ovat kasvaneet edellisestä vuodesta ja ovat hieman korkeampia verraten koko Suomen tasolla.

KODIN ULKOPUOLELLE SIJOITETUISTA LAPSISTA JA NUORISTA

THL/Sotkanet

42, 6 %

SIJOITUSPAIKKANA OLI LAITOS

34, 3 %

SIJOITUSPAIKKANA OLI PERHE
(ei sisälly ammattilliset perhekodit)

LASTENSUOJELUN SIJAISHUOLLON HOITOMUOTOJEN VUOROKAUSIHINNAT

Kuusikkokaupunkien raportti 2018

- Laitoshoidto (osto) 321 €/vrk
- Laitoshoidto (oma) 296 €/vrk
- Ammatillinen perhehoito 224 €/vrk
- Toimeksiantoon perustuva perhehoito 126 €/vrk

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden hoitomuodot ja laitoshoidon- ja perhehoidon kustannukset (Varsinais-Suomi)

- Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokäyttökustannukset €/asukas (koko maa)
- lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokäyttökustannukset €/asukas (V-S)

MAAKUNNALLISEN LASTENSUOJELUN JA LAPSIPERHESOSIAALITYÖN ASIAANTUNTIJATYÖRYHMÄN JÄSENILLE

**Kysely lähetettiin kattaen maakunnan
7 suurta kaupunkia ja kuntaa.
Vastauksia saimme 6 kaupungin ja
kunnan osalta.**

TOTEUTIMME KYSELYN

Tavoitteena oli kerätä asiantuntijoiden arvioita kuntakohtaisesti yhdistelmäyksikön asiakaskohderyhmään kuuluvien lasten ja nuorten

- lukumäärästä,
- heidän käyttämistään palveluista ja tukitoimista
- sekä niistä muodostuvista kustannuksista.

Lisäksi pyysimme näkemyksiä sekä asiakkaita että palvelujärjestelmää koskevista suurimmista haasteista sekä parannusehdotuksia, joilla tulevaisuudessa asiakaskohderyhmän tarpeisiin pystyttäisiin vastaamaan paremmin heidän tuen ja hoidon tarpeiden edellyttämällä tavalla.

Kyselyssä ei ole kerätty yksittäisiä tietoja asiakastasoisesti, vaan vastaajia pyydettiin kuvailemaan ja arvioimaan tilannetta kuntakohtaisesti.

TARKASTELUAJANKOHDAN JA ASIAKASKOHDERYHMÄN RAJAUS

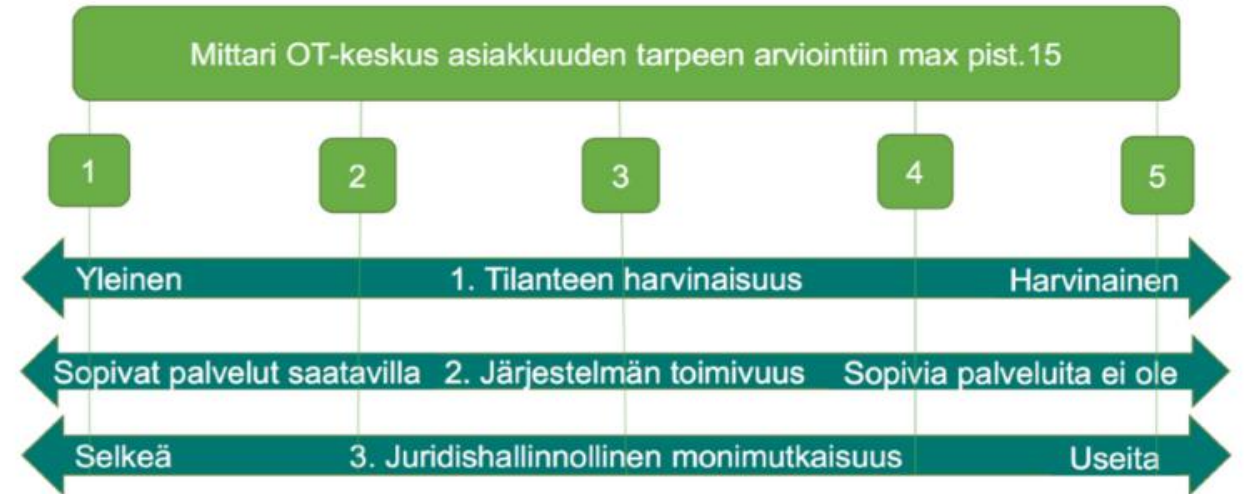
Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan kohderyhmän kriteerit

täyttävien lasten ja nuorten tilannetta **vuoden 2019 osalta**.

Osana kyselyn toteutusta pilotoitiin samalla kansallisesti LAPE-muutosohjelmassa kehiteltyä asiakkaan tilanteen vaativuuden tason arviointiin hyödynnettävää OT-mittarin soveltuvuutta.

Asiakaskohderyhmän kriteereitä olivat:

- 12-17 vuoden ikä
- Vuoden 2019 aikana tarvittu sekä lastensuojelun (avohuolto tai sijaishuolto) että psykiatrian palveluja
- Vuoden 2019 aikana vähintään 1 jakso ympärivuorokautisessa palvelussa (sijaishuolto tai psykiatria)
- OT-mittarissa pisteytyksien painottuminen 4-5 pisteeseen/osa-alue

Päivi Petrelius & Pia Eriksson (toim.) Uudistuva lastensuojelu – kohti asiakkaiden ja ammattilaisten yhteistoimintaa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 32/2018

1. Tilanteen harvinaisuus: Harvinaisuudella tarkoitetaan tilanteita tai ilmiöitä, joita esiintyy suhteellisen harvoin, eikä asiaan liittyvää erityisosaamista näin ollen voida edellyttää olevan kaikilla työntekijöillä. Harvinaiseksi tapaus voidaan luokitella myös sillä perusteella, että kyseessä on harvinaisen kompleksinen tapaus, jossa riskitekijöitä on poikkeuksellisen useita yhtä aikaa.

2. Järjestelmän toimivuus: Tässä osa-alueessa arvioidaan palveluiden saatavuutta ja niiden toimivuutta kokonaisuutena. Selitteessä tarkoitetaan erityisen vaativaa tilannetta, johon on vaikea löytää sopivaa palvelua.

3. Juridishallinnollinen monimutkaisuus: Tämän osa-alueen arvioinnissa otetaan huomioon tapauksen kompleksisuus liittyen eri hallinnonaloihin ja juridiikkaan.

Yhdistelmäyksikön kohderyhmän kriteerit täyttävien lasten ja nuorten arvioiduksi kokonaismääräksi muodostui 44 lasta ja nuorta.

Erityisenä huomiona vastauksissa oli nostettu esiin, että kriteerit täyttyviä lapsia saattaa olla myös alle 12-vuotiaiden osalta.

Arvio yhdistelmäyksikköä koskevasta palvelutarpeesta on suuntaa antava ja käsittää tämän kyselyn pohjalta arvion kuuden suuren kaupungin ja kunnan osalta.

**NUORTEN JA
PERHEIDEN
HAASTEET**

-
- psyykkinen oireilu
 - syrjäytyminen
 - rikoksilla oireilu
 - vaikeat käytöshäiriöt
 - koulunkäynnin haasteet
 - Päihteiden käyttö
 - Nuoren tai vanhempien sitoutumattomuus palveluihin
 - läheisverkoston moniongelmaisuus
 - ongelmien monisukupolvisuus
 - aggressiivisuus
 - karkailu kotoa/laitoksista
 - vanhemmuuden haasteet (keinottomuus, kyvyttömyys, voimattomuus)
 - vanhempien psyykkiset ongelmat
 - vanhempien päihteiden käyttö
 - perheen sisäinen kaltoinkohtelu

**haasteiden yhteenkietoituneisuus ja
moninaisuus**

MILLAISIN KEINOIN TILANNETTA ON YRITETTY KORJATA?

- sijoitus kodin ulkopuolelle
- sijaishuollon erityisyksikkö
- psykiatrinen hoito ja kuntoutus
- kiireellinen sijoitus
- huostaanotto
- perhetyö
- toimintaterapia
- perheterapia/perhekuntoutus
- päihdetyön palvelut
- sosiaalityöntekijän ja ohjaajan tapaamiset
- aikuispsykiatria
- psykologipalvelut
- taloudellinen tuki
- läheisverkoston kanssa työskentely
- koulun tarjoamat tukitoimet
- sijaishuoltoon lisäresurssin hankinta
- sijoituksen aikainen tukihenkilötyö
- tuetut ja valvotut tapaamiset
- ammattillinen tukihenkilö

KUSTANNUKSET

OT-tasoisten palvelujen asiakasryhmä kattaa hyvin pienen (1 %) osuuden verrattain muuhun lapsi- ja perhepalvelujen asiakasvolyymiin, mutta heidän kokonaistilanteiden ja tarpeiden edellyttämät palvelut ja tukitoimet muodostavat merkittävän osan lapsi- ja perhepalvelujen kokonaiskustannuksista. (Halila ym. 2019)

PALVELUJÄRJESTELMÄN HAASTEITA

- vastata erityisesti **kompleksisuudesta** johtuviin vaikeisiin asiakastilanteisiin, jolloin edellytetään vankkaa monialaista osaamista ja yli **sektori- sekä hallintorajat** ylittävää yhteistyötä
- Lastensuojelun sijaishuollon ja psykiatriseen hoitoon liittyvien tarpeenmukaisten palvelujen heikko **saatavuus**, riittämätön **resursointi** sekä nykyisen **osaamistason** ja hyödynnettävien toimintatapojen **riittämättömyys**.
- Lastensuojelun ja psykiatrian välinen **yhteistyö**.
- **osaoptimointi, asiakkaiden poiskäännyttäminen, tuottajien sitoutumattomuus**
- asiakkaiden **toistuvat sijoitukset**, muutokset
- tukea ja hoitoa ei saatavilla **oikea-aikaisesti**
- sijoituspaikkojen valintaa ohjaa asiakkaan tarpeiden sijaankäytettävissä oleva **paikkatilanne**.
- Sijaishuollon laitoshoidon yksiköissä riittämättömästi resursseja ja **osaamista** vastataksaan, erityisesti
 - psykiatriaan,
 - kehitysvammaisuuteen ja
 - traumaosaamisen liittyen.
- Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidon nähtiin myös tarvitsevan sisällöllistä kehittämistä, kuten entistä vahvemman **sijoituksen aikainen perhetyön** kehittämistä ja toteuttamista.
- Psykiatria ei jalkaudu

**TURUN
YLIOPISTO**

Sosiaalityön oppiaine/ LaSu & Pop –hanke

Saara Aho, projektitutkija